

eul_wid: bww-ad

Ἱπποκράτης καὶ τὸ Ἱπποκρατικὸν Σῶμα · Hippocrates and the Hippocratic Corpus

On the Nature of the Child

Περὶ τῆς φύσεως τοῦ παιδίου

Period: Κλασική Classical
Dialect: Ἰωνική Ionic
Domain: Ἱατρική Medicine
Format: Πραγματεία Treatise

12.1 12. "Ὡς ἡ γονὴ μείνη ἀπ' ἀμφοῖν ἐν τῇσι μήτρῃσι τῆς γυναικὸς, πρῶτον μὲν μίσγεται ὁμοῦ, ἅτε τῆς γυναικὸς οὐκ ἀτρεμεούσης, καὶ ἀθροίζεται καὶ παχύνεται θερμαινομένη. Ἐπειτα πνεῦμα ἴσχει, ἅτε ἐν θερμῷ ἐοῦσα, ἔπειτα τῆς μητρὸς πνεούσης, ἔπειτα δὲ τοῦ πνεύματος ὅταν πλησθῇ, ὁδὸν οἱ αὐτὸ ἐωυτῷ ἔξω ποιεῖ κατὰ μέσου τῆς γονῆς, ἥ τὸ πνεῦμα ἔξεισιν· ὅταν δὲ ὁδὸς γένηται τῷ πνεύματι ἔξω θερμῷ ἐόντι, αὐθις ἕτερον ψυχρὸν εἰσπνέει ἀπὸ τῆς μητρὸς· καὶ τοῦτο ποιεῖ διὰ παντὸς τοῦ χρόνου. Θερμαίνεται μὲν γὰρ ἅτε ἐν θερμῷ ἐοῦσα· ψυχρὸν δὲ ἴσχει ἀπὸ τῆς μητρὸς πνεούσης· πάντα δὲ ὁκόσα θερμαίνεται πνεῦμα ἴσχει. Τὸ δὲ πνεῦμα ῥήγνυσι καὶ ποιεῖ οἱ ὁδὸν αὐτὸ ἐωυτῷ καὶ χωρὲι ἔξω· αὐτὸ δὲ τὸ θερμαινόμενον ἔλκει ἐς ἐωυτὸ αὐθις ἕτερον πνεῦμα ψυχρὸν διὰ τῆς ῥαγῆς, ἀφ' οὗ τρέφεται. Τοῦτο δὲ γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν ξύλων καὶ ἐπὶ τῶν φύλων καὶ βρωτῶν καὶ ποτῶν ὁκόσα θερμαίνεται ἰσχυρῶς. Ἐννοῆσαι δὲ παρέξει ξύλα καίόμενα· ἅπαντα μὲν γὰρ τὰ ξύλα ποιήσει τοῦτο, μάλιστα δὲ τὰ ὑπόχλωρα· μεθίησι γὰρ κατὰ τὴν τομὴν πνεῦμα· τὸ δὲ πνεῦμα ὁκόταν ἔξω χωρήσῃ, ἐλίσσεται περὶ τὴν τομὴν· καὶ τοῦτο γινόμενον ὀρέομεν αἰεὶ. Δῆλος οὖν ὁ ἐκλογισμὸς ἐστὶ τοῦ πνεύματος, ὅτι ἐν τῷ ξύλῳ ἐὼν θερμὸν ἀντισπᾷ ἕτερον ψυχρὸν, ἀφ' οὗ τρέφεται, ἐς ἐωυτὸ, καὶ ἀπὸ ἐωυτοῦ ἀφίησιν· εἰ μὲν γὰρ μὴ ἀντέσπα, οὐκ ἂν τὸ πνεῦμα εἰλίσσετο ἔξω ἰόν· πᾶν γὰρ τὸ θερμὸν τῷ ψυχρῷ τρέφεται τῷ μετρίῳ· καὶ ὁκόταν διαθερμανθῇ τὸ ὑγρὸν τὸ ἐν τῷ ξύλῳ ἐνεδόν, πνεῦμα γενόμενον χωρὲι ἔξω· καὶ τῇδε ἐξίον ἔξω τὸ θερμὸν τὸ ἐν τῷ ξύλῳ ἐνεδόν ἀντισπᾷ ἕτερον ψυχρὸν, ἀφ' οὗ τρέφεται. Ποιεῖ δὲ τοῦτο καὶ φύλλα χλωρὰ, ὅταν καίηται, πνεῦμα γὰρ ἴσχει· ἔπειτα ῥήγνυσι τὸ πνεῦμα καὶ ὁδὸν ποιεῖται καὶ χωρὲι ἔξω ἐλίσσόμενον, χωρὲν δὲ ψόφον παρέχει, ἥ τὴν εἰσποὴν ποιεῖται· καὶ χέδροπα καὶ σῖτος καὶ ἀκρόδρυα θερμαινόμενα πνεῦμα ἴσχει, καὶ ἔξω ἐξέρχεται ῥαγὴν ποιησάμενον· καὶ ἥν νοτερὰ ἔη, πλέον τὸ πνεῦμα ἀφίησι καὶ τὴν ῥαγὴν μέζω ποιεῖται. Καὶ τί δεῖ μακρηγορεῖν; πάντα γὰρ ὁκόσα θερμαίνεται, πνεῦμα ἀφίησι, καὶ ἕτερον ψυχρὸν κατὰ τοῦτο ἀντισπᾷ, ἀφ' οὗ τρέφεται· καὶ αὐταῖ μοι ἀνάγκαι προηγμένα εἶσιν, ὅτι ἡ γονὴ θερμαινομένη ἐν τῇσι μήτρῃσι πνεῦμα ἴσχει καὶ ἀφίησιν· ἅμα δὲ καὶ ἀπὸ τῆς μητρὸς πνεούσης πνοὴν ἴσχει καὶ ἡ γονὴ· ὁκόταν γὰρ ἡ μήτηρ ψυχρὸν ἐλκύσῃ ἐς ἐωυτὴν ἀπὸ τοῦ ἥερος, ἐπαυρίσκειται ἡ γονὴ· θερμὴ δὲ ἐστὶν ἅτε δὴ ἐν θερμῷ ἐοῦσα· καὶ τότε δὴ πνεῦμα ἴσχει καὶ ἀφίησι. Καὶ ἡ γονὴ ὑμενοῦται φουσωμένη· περιτέταται γὰρ ἀμφ' αὐτὴν τὸ ἔξωθεν, συνεχὲς γινόμενον, ἅτε γλίσχρον ἐὼν, ὥσπερ ἐπ' ἄρτω ὀπτωμένῳ, λεπτὸν ἐξίσταται ἐπιπολῆς ὑμενοειδὲς· θερμαινόμενος γὰρ καὶ φουσώμενος ὁ ἄρτος αἴρεται· ἥ δ' ἂν φουᾷται, κείνη τὸ

ύμενοειδές γίνεται. Τῇ δὲ γονῇ θερμαινομένη καὶ φυσωμένη πάσῃ ὑμὴν ἔξωθεν περιγίνεται, κατὰ δὲ τὸ μέσον τῆς γονῆς τῷ πνεύματι δίοδος καὶ ἔξω καὶ ἔσω γίνεται διὰ τοῦ ὑμένο· καὶ ταύτῃ τοῦ ὑμένο ἀπέχει τὸ λεπτόν, καὶ τῆς γονῆς ἐν αὐτοῖσιν ὀλίγιστόν ἐστιν· αὕτῃ δὲ ἡ ἄλλη γονὴ στρογγύλη ἐστὶν ἐν ὑμένι.

13.1 13. Καὶ μὴν ἔξ ἡμέρας μείνασαν ἐν τῇ γαστρὶ γονὴν καὶ ἔξω πεσοῦσαν αὐτὸς εἶδον· καὶ ὁκοίη μοι ἐφαίνετο ἐν τῇ γνώμῃ τότε, ἀπ' ἐκείνων τὰ λοιπὰ τεκμήρια ποιεῦμαι· ὥς δὲ εἶδον τὴν γονὴν ἐκταίην ἐοῦσαν ἐγὼ διηγέσομαι. Γυναικὸς οἰκείης· μουσοεργὸς ἦν πολύτιμος, παρ' ἄνδρας φοιτέουσα, ἣν οὐκ ἔδει λαβεῖν ἐν γαστρὶ, ὅπως μὴ ἀτιμωτέρῃ ἔῃ· ἡ κηκοίει δὲ ἡ μουσοεργὸς, ὁκοῖα αἱ γυναῖκες λέγουσι πρὸς ἀλλήλας· ἐπὴν γυνὴ μέλλῃ λήψεσθαι ἐν γαστρὶ, οὐκ ἐξέρχεται ἡ γονή, ἀλλ' ἔνδον μένει· ταῦτα ἀκούσασα ξυνῆκε καὶ ἐφύλασσε αἰεὶ, καὶ κως ἦσθετο οὐκ ἐξιοῦσαν τὴν γονὴν, καὶ ἔφρασε τῇ δεσποίνῃ, καὶ ὁ λόγος ἦλθεν ἕως ἐμέ· καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἐκελευσάμην αὐτὴν πρὸς πυγὴν πηδῆσαι, καὶ ἐπτάκις ἤδη ἐπεπήδητο, καὶ ἡ γονὴ κατεβόρῃ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ψόφος ἐγένετο, κάκεινῃ δὲ ἰδοῦσα ἐθεῆτο καὶ ἐθαύμασεν. Ὅκοιον δὲ ἦν ἐγὼ ἐρέω, οἷον εἴ τις ὡοῦ ὡμοῦ τὸ ἔξω λεπύριον περιέλοι, ἐν δὲ τῷ ἔνδον ὑμένι τὸ ἔνδον ὑγρὸν διαφαίνοιτο· ὁ τρόπος μὲν τις ἦν τοιοῦτος ἄλλῃς εἰπεῖν· ἦν δὲ καὶ ἐρυθρὸν καὶ στρογγύλον· ἐν δὲ τῷ ὑμένι ἐφαίνοντο ἐνεοῦσαι ἴνες λευκαὶ καὶ παχεῖαι, εἰλημμέναι· ξὺν ἰχώρι παχεῖ καὶ ἐρυθρῷ, καὶ ἀμφὶ τὸν ὑμένα ἔξωθεν αἰμάλωπες· κατὰ δὲ τὸ μέσον τοῦ ὑμένο ἀπεῖχε λεπτόν ὃ τί μοι ἐδόκεεν εἶναι ὀμφαλὸς, κάκεινῳ τὴν πνοὴν καὶ εἶσω καὶ ἔξω ποιέεσθαι τὸ πρῶτον· καὶ ὁ ὑμὴν ἔξ ἐκείνου ἐτέτατο ἅπας περιέχων τὴν γονὴν. Τοιαύτην μὲν ἐγὼ εἶδον ἐκταίην οὖσαν τὴν γονὴν. Ἐρέω δὲ καὶ ἄλλην διάγνωσιν ὀλίγον ἐπὶ τούτῳ ὕστερον, ἐμφανέα παντὶ τῷ βουλομένῳ εἰδέναι τούτου πέρι, καὶ ἱστορίον παντὶ τῷ ἐμῷ λόγῳ, ὅτι ἐστὶν ἀληθὴς, ὥς εἰπεῖν ἄνθρωπον περὶ τοιοῦτου πράγματος. Καὶ ταῦτα μὲν ἐς τοῦτό μοι εἴρηται.

14.1 14. Ὅτι δὲ ἡ γονὴ ἐν ὑμένι ἐστὶ, καὶ πνοὴν ἔχει καὶ εἶσω καὶ ἔξω, καὶ αὖξεται ὑπὸ τῆς μητρὸς τοῦ αἵματος κατιόντος ἐπὶ τὰς μήτρας· τὰ γὰρ καταμήνια οὐ χωρέει, ὁκόταν γυνὴ λάβῃ πρὸς ἐωυτὴν, ἣν μέλλῃ τὸ παιδίον ὑγιαίνειν, εἰ μὴ ἔστιν ἥσιν ἐπισημαίνει, τὸν πρῶτον μῆνα ὁκόσον ὀλίγον· ἀλλὰ κατιὸν τὸ αἷμα ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος τῆς γυναικὸς κυκλόσε περιίσταται περὶ τὸν ὑμένα ἔξω. Ἄμα δὲ τῇ πνοῇ ἐλκομένου εἶσω τοῦ αἵματος διὰ τοῦ ὑμένο, κατὰ τὸ τετρημένον καὶ ἀπέχον συμπήγνυται καὶ αὖξαι τὸ μέλλον ζῶον ἔσεσθαι. Ὅκόταν δὲ χρόνος ἐγγένηται, αὐθις ἕτεροι ὑμένες εἶσω τοῦ πρώτου ὑμένο λεπτοὶ περιτείνονται πολλοὶ, τρόπῳ τοιοῦτῳ οἷω καὶ ὁ πρῶτος ὁμὴν ἐγένετο· τεταμένοι δὲ εἰσι καὶ οὗτοι ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ, καὶ ἐς ἀλλήλους διαδέσμους ἔχουσιν.

15.1 15. Ὅκόταν δὲ ἤδη τοῦτο γένηται, κατιόντος τοῦ αἵματος ἀπὸ τῆς μητρὸς καὶ πηγνυμένου, σὰρξ γίνεται· κατὰ δὲ μέσον τῆς σαρκὸς ὁ ὀμφαλὸς ἀπέχει, δι' οὗ πνέει καὶ τὴν αὖξιν ἰσχει. Ἡ δὲ γυνὴ ὁκόταν ἐν γαστρὶ ἔχῃ, ὑπὸ τῶν καταμηνίων μὴ χωρέοντων διὰ τὸδε οὐ πονέεται ὅτι τὸ αἷμα οὐ ταρασσεται, βύζην ἀπὸν κατὰ μῆνα ἕκαστον· ἀλλὰ χωρέει ἡσυχῇ κατ' ὀλίγον ἄνευ πόνου καθ' ἡμέρην ἐς τὰς μήτρας· καὶ τὸ ἔνδον ἐν τῇσι μήτρησιν ἐνεὸν αὖξεται. Καθ' ἡμέρην δὲ ἐκάστην τούτου ἕνεκα χωρέεν, ἀλλ' οὐκ ἐς ἅπαξ κατὰ μῆνα, ὅτι ἐν τῇσι μήτρησιν ἡ γονὴ ἐνεοῦσα ἐλκεὶ ἀπὸ τοῦ σώματος αἰεὶ, ὅπως ἂν καὶ δυνάμιος ἔχῃ. Ταύτῃ καὶ ἡ πνοή· καὶ τὸ μὲν πρῶτον σμικρὴ ἡ πνοὴ γίνεται, καὶ τὸ αἷμα ὀλίγον χωρέει ἀπὸ τῆς μητρὸς· ὁκόταν δὲ ἡ πνοὴ ἐπὶ πλεῖον γίνηται, μάλλον, ἔλκει τὸ αἷμα· καὶ ἐπὶ πλεῖον κατέρχεται ἐς τὰς μήτρας. Τῇσι δὲ ἐν γαστρὶ μὴ ἐχούσῃσι, ὁκόταν τὰ καταμήνια μὴ χωρέῃ, διὰ τὸδε ὁ πόνος γίνεται· πρῶτα μὲν ταρασσεται τὸ αἷμα ἐν τῷ σώματι κατὰ μῆνα ἕκαστον, ὑπὸ ἀνάγκης τοιῆσδε· ὅτι μὴν μηγὸς διαφέρει πούλν καὶ κατὰ ψύξιν καὶ κατὰ θερμασίην, καὶ τούτου αἰσθάνεται τῆς γυναικὸς τὸ σῶμα, ὑγρότερον γάρ ἐστιν ἢ τὸ τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ταραχθέντος τοῦ αἵματος καὶ πληρώσαντος τὰς φλέβας, ἀπέρχεται ἀπ' αὐτοῦ, καὶ πως τοῦτο ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ φύσει ὑπῆρξεν. Ὡστε, ἦν μὲν

ἀποκενῶται τοῦ αἵματος· ἡ γυνή, λαμβάνει ἐν γαστρί· ἣν δὲ πλήρης ἔη, οὐ· κενεῶν γὰρ τῶν μητρῶν καὶ τῶν φλεβῶν γενομένων τοῦ αἵματος, λαμβάνουσι πρὸς σφᾶς αἱ γυναῖκες τοὺς παῖδας· μετὰ γὰρ τῶν καταμηνίων τὴν κάθαρσιν αἱ γυναῖκες μάλιστα λαμβάνουσιν ἐν γαστρὶ· αἴτιον δὲ τὸ εἰρημένον. Ὀκόταν δὲ ταραχθὲν τὸ αἷμα καὶ ἀποκριθὲν μὴ χωρὲν ἔξω, ἀλλ' ἐς τὰς μήτρας, αἱ δὲ μήτραι μὴ χαλῶσι, θερμαίνόμεναι δὴ, ὑπὸ τοῦ αἵματος χρονίζοντος αἱ μήτραι θερμὴν τῷ ἄλλῳ σώματι παρέχουσιν· ἔστι δ' ὅτε καὶ διαδίδουσι τοῦ αἵματος ἐς τὰς φλέβας τοῦ σώματος, ὅπῃ αἱ φλέβες πληρεύμεναι πονεῦνται καὶ οἰδήματα παρέχουσιν· ἔστι δ' ὅτε καὶ κίνδυνος ἐκ τοῦ τοιουτέου χωλωθῆναι· ἔστι δ' ὅτε καὶ πρὸς τὴν κύστιν προσίστανται καὶ πιέζουσι καὶ κλείουσι τὴν κύστιν καὶ στραγγουρίην παρέχουσιν· ἔστι δ' ὅτε καὶ πλήρεις αἵματος εἶναι αἱ μήτραι προσπίπτουσιν ἢ πρὸς ἰσχία ἢ πρὸς ὀσφύν, καὶ πόνον παρέχουσιν· ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐχρόνισε τὸ αἷμα μῆνας πέντε ἢ ἕξ, καὶ ἐν τῇσι μήτρῃσι σαπὲν, πῦος γίνεται, καὶ ἐνίησι μὲν κατὰ τὸ αἰδοῖον ἐξέρχεται τὸ πῦος, ἔστι δὲ ἥτι καὶ κατὰ τὸν βουβῶνα ὡς φῦμα γίνεται, κάκεινῃ πῦον γενόμενον ἐξῆλθε· καὶ ἄλλα πολλὰ κακὰ τῇσι γυναιξὶ τοιουτότροπα γίνεται, ἐπὶ μὴ ἀποκαθαίρωνται τὰ καταμήνια. Ἀλλὰ τί δεῖ λέγειν αὐτὰ ἐνθάδε; εἰρήσεται γὰρ ἐν τοῖσι γυναικείοις νοσήμασιν· ἀλλ' ὅθεν ἀπέλιπον περανέω τὸν λόγον.

16.1 16. Ὀκόταν δὲ γένηται σὰρξ, τότε οἱ ὑμένες, αὐξομένου τοῦ ἐν τῇσι μήτρῃσιν ἐνεόντος, αὖξονται καὶ αὐτοὶ καὶ κολποῦνται καὶ μάλιστα οἱ ἔξωθεν· καὶ τὸ αἷμα κατελθὸν ἀπὸ τῆς μητρὸς ὅ τι ἂν ἡ σὰρξ πνέουσα ἐλκύσῃ καὶ ἡ αὖξησης γένηται καὶ μὴ χρηστὸν ἔη, ἐς τοὺς κόλπους τῶν ὑμένων ἀποκρίνεται· καὶ ὁκόταν κολπωθῇσι καὶ τὸ αἷμα δέξωνται, τότε δὴ καλέεται χόριον. Ταῦτα δέ μοι ἐς τοῦτο εἴρηται.

17.1 17. Ἡ δὲ σὰρξ αὐξομένη ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἀρθροῦται, καὶ ἔρχεται ἐν αὐτῇ ἕκαστον τὸ ὅμοιον ὡς τὸ ὅμοιον, τὸ πυκνὸν ὡς τὸ πυκνόν, τὸ ἀραιὸν ὡς τὸ ἀραιόν, τὸ ὑγρὸν ὡς τὸ ὑγρόν· καὶ ἕκαστον ἔρχεται ἐς χώρην ἰδίην κατὰ τὸ συγγενές, ἀφ' οὗ καὶ ἐγένετο, καὶ ὅς' ἀπὸ πυκνῶν ἐγένετο πυκνά ἐστι, καὶ ὅσα ἀπὸ ὑγρῶν ὑγρά· καὶ ἄλλα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον γίνεται ἐν τῇ αὐξήσει. Καὶ τὰ ὁστέα σκληρύνεται ὑπὸ τῆς θερμῆς πηγνύμενα· καὶ δὴ καὶ διοζοῦται ὡς δένδρον· καὶ ἀρθροῦται ἁμεινον καὶ τὰ εἶσω τοῦ σώματος καὶ τὰ ἔξω· καὶ ἡ τε κεφαλὴ γίνεται ἀφεστηκυῖα ἀπὸ τῶν ὤμων, καὶ οἱ βραχίονες καὶ οἱ πήχες ἀπὸ τῶν πλευρέων· καὶ τὰ σκέλεα δίσταται, ἀπ' ἀλλήλων· καὶ τὰ νεῦρα ἐπαΐσσεται ἀμφὶ τὰς φύσεις τῶν ἄρθρων καὶ αὐτοστομοῦται· καὶ ἡ ῥίς καὶ τὰ οὐατα ἀφίσταται ἐν τῇσι σαρκὶ καὶ τετρήνεται· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐμπίπλυνται ὑγροῦ καθαροῦ· καὶ τὸ αἰδοῖον δῆλον γίνεται ὁκότερόν ἐστι· καὶ τὰ σπλάγχνα διαρθροῦται· καὶ δὴ καὶ τοῖσιν ἄνω τὴν πνόην ποιέεται τῷ τε στόματι καὶ τῇ ῥινί, καὶ ἡ τε κοιλίη φυσῇται, καὶ τὰ ἔντερα καταφυσώμενα κατὰ τὸ ἄνωθεν ἐπιλαμβάνει τὴν διὰ τοῦ ὀμφαλοῦ πνοὴν καὶ ἀμαλδύνει, καὶ ἐς τὸν κύσσαρον ὁδὸς γίνεται ἀπὸ τῆς κοιλίης καὶ τῶν ἐντέρων ἔξω καὶ ἐς τὴν κύστιν ὁδὸς ἔξω. Τουτέων δὲ διαρθροῦται ὑπὸ τῆς πνοῆς ἕκαστα· φυσώμενα γὰρ δίσταται ζύμπαντα κατὰ συγγένειαν. Καὶ γὰρ εἰ θέλοις αὐλίσκον προσδεῖσαι πρὸς κύστιν, καὶ διὰ τοῦ αὐλίσκου ἐμβαλεῖν ἐς τὴν κύστιν γῆν τε καὶ ψάμμον καὶ μολίβδου κνήσματα λεπτά, καὶ ὕδωρ ἐπιχέας φυσῇν διὰ τοῦ αὐλίσκου, πρῶτον μὲν ἐκεῖνα ἀναμεμίζεται τῷ ὕδατι, ἔπειτα δὲ χρόνῳ φυσώμενα ἐλεύσεται ὅ τε μολίβδος ὡς τὸν μολίβδον καὶ ἡ ψάμμος ὡς τὴν ψάμμον καὶ ἡ γῆ ὡς τὴν γῆν· καὶ ἦν τις αὐτὰ ἀνανθῆναι ἐάσῃ καὶ περιρρήξας τὴν κύστιν σκέψῃται, εὐρήσει αὐτέων τὸ ὅμοιον ἐς, τὸ ὅμοιον ἐληλυθός· οὕτω δὴ καὶ ἡ γονὴ καὶ ἡ σὰρξ διαρθροῦται, καὶ ἔρχεται ἕκαστον ἐν αὐτῇ τὸ ὅμοιον ὡς τὸ ὅμοιον. Ταῦτα δέ μοι ἐς τοῦτο εἴρηται.

18.1 18. Καὶ γέγονεν ἤδη παιδίον καὶ ἐς τοῦτο ἀφικνέεται, τὸ μὲν θῆλυ ἐν τεσσαράκοντα ἡμέρῃσι καὶ δύο τὸ μακρότατον, τὸ δὲ ἄρσεν ἐν τριήκοντα ἡμέρῃσι τὸ μακρότατον· ὡς γὰρ ἐπιπολὺ ζυμβαίνει ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἢ ὀλίγῳ μείονι ἢ ὀλίγῳ πλείονι ταῦτα διαρθροῖσθαι. Καὶ γὰρ ἡ

κάθαρσις γίνεται τῇσι γυναιξὶ μετὰ τὸν τόκον ὡς ἐπιτοπολὺν, ἐπὶ μὲν τῇ κούρῃ ἡμέρησι τεσσαράκοντα καὶ δύο οὕτως ἢ χρονιωτάτῃ καὶ τελείῃ, ἀκίνδυνος δ' ἂν εἴη καὶ ἐν εἴκοσι καὶ πέντε ἡμέρησιν, εἰ καθαίροιτο· ἐπὶ δὲ τῷ κούρῳ ἡ κάθαρσις γίνεται ἡμέρησι τριήκοντα· οὕτως ἢ χρονιωτάτῃ καὶ τελείῃ, ἀκίνδυνος δ' ἂν εἴη καὶ ἐν εἴκοσιν ἡμέρησιν, εἰ καθαίροιτο· τοῦ δὲ ὑστάτου χρόνου ἐλαχίστη χωρεῖ ἡ κάθαρσις· ἐπὶ δὲ τῇσι νεωτέρησιν ἐλάσσοσιν ἡμέρησι καθαίρεται, ἐπὶ δὲ τῇσι πρεσβυτέρησι πλείοσι. Μάλιστα δὲ πονέονται αἱ γυναῖκες ἐν τῷ τόκῳ καὶ ἐν τοῖσι λοχίοισιν αἱ πρωτοτόκοι, καὶ αἱ ἐλάσσῳ τετοκυῖαι τῶν πλείῳ τετοκυέων μᾶλλον πονέονται. Αἱ δὲ καθάρσεις αἱ ἐκ τοῦ τόκου τῇσι γυναιξὶ τουτέου εἵνεκα γίνονται, ὅτι ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ μέχρι τεσσαράκοντα ἡμερέων καὶ δύο ἐπὶ τῇ κούρῃ, ἐπὶ δὲ τῷ κούρῳ μέχρι τριήκοντα ἡμερέων ἐλάχιστον αἷμα κατέρχεται ἐπὶ τὴν αὖξιν τῷ παιδίῳ, τὸ δὲ ἀπὸ τουτέου πλεῖον μέχρι τέκῃ· δεῖ δὴ τὴν κάθαρσιν ἀποδοθῆναι ἐν τοῖσι λοχίοισι, καὶ ἐξιέναι ἔξω κατὰ λόγον τῶν ἡμερέων. Ἀρχὴ δὲ γίνεται τοιήδε τῇ γυναικὶ ἐν τῇ ὥδινι· ταρασσεται τὸ αἷμα τῇ γυναικὶ καὶ θερμαίνεται πάνυ ὑπὸ τῆς κινήσεως τοῦ παιδίου σθεναρῆς ἐούσης· ταραχθὲν δὲ, πρῶτον μὲν ἔρχεται ἔξω· μετὰ δὲ τὸ παιδίον ἰχὼρ παχὺς αἱματώδης· καὶ ὑφήγησις ἐγένετο τούτῳ, ὥσπερ ὕδατι ἐπὶ τραπέζης· ἔπειτα δὲ μετ' ἐκεῖνον ἀνὰ πάσας τὰς ἡμέρας χωρεῖ ἡ κάθαρσις, ἕως τοῦ εἰρημένου χρόνου, πληθὸς ἀττικὴ κοτύλη ὅλη καὶ ἡμίσεια τὸ πρῶτον, ἢ ὀλίγῳ πλεῖον ἢ ὀλίγῳ ἐλάσσον, κατὰ λόγον τουτέου μέχρις ἂν λήξῃ. Χωρεῖ δὲ αἷμα οἶον ἀπὸ ἱερείου, ἢν ὑγιαίνῃ ἡ γυνὴ καὶ μέλλῃ ὑγιαίνειν, καὶ ταχὺ πηγνυται· ἢν δὲ μὴ ὑγιαίνῃ ἡ γυνὴ μὴδὲ μέλλῃ ὑγιαίνειν, χωρεῖ ἡ κάθαρσις ἐλάσσων καὶ εἶδος πονηροτέρῃ, καὶ οὐ ταχὺ πηγνυται. Ὡδε δὲ τοῦτο ἔχει· ἢν τι ἡ γυνὴ ἐν γαστρὶ ἔχουσα νόσημα ἔχῃ μὴ συγγενὲς ἐὼν τῇ λοχείῃ καθάρσει, ἀπόλλυται· ἢν δὲ μὴ ἀποκαθαίρηται ἐν τῇσι πρόσθεν ἡμέρησιν εὐθὺς ὑγιεινὴ ἐοῦσα εἴτε καὶ μὴ, ἐσσυθὴ δέ οἱ ἡ κάθαρσις, εἴτε ὑπὸ φαρμάκων εἴτε καὶ αὐτομάτῃ ἐξαίφνης, κατὰ λόγον τῶν ἡμερέων χωρήσει ὧν οὐ χωρεῖ ἐς ἅπαξ· ἢν γὰρ μὴ ἀποκαθαίρηται τὰ λόγια ἢ γυνή, νοῦσος αὐτῇ μεγάλη ἔσται, καὶ κινδυνεύσει ἀποθανεῖν, ἢν μὴ μελεδαινῆται ἐν τάχει καὶ αὐθις αὐτῇ ἐπάγῃ τὴν κάθαρσιν. Ταῦτα εἰσενεγκάμην ὧδε διὰ τοῦτο, ὅπως ἀποφῆνῳ ὅτι τῶν παιδίων γίνεται ἡ διάκρισις τῶν μελέων ἢ μακροτάτῃ ἐπὶ μὲν τῇ κούρῃ ἐν τεσσαράκοντα καὶ δυοῖν ἡμέρησιν, ἐπὶ δὲ τῷ κούρῳ ἐν τριήκοντα ἡμέρησιν· ἱστόριον ἡ κάθαρσις τῶν λοχίων, ὅτι ἐπὶ μὲν τῇ κούρῃ γίνεται ἐν τεσσαράκοντα καὶ δυοῖν ἡμέρησιν, ἐπὶ δὲ τῷ κούρῳ ἐν τριήκοντα ἡμέρησιν ἢ χρονιωτάτῃ. Μέλλω δὴ τὸ δεύτερον νῦν ὀνομάζειν σαφηνίης ἕνεκα· φημὶ γὰρ ἀνταποδίδοσθαι, ὅτι ἐν τῇσι μήτρησιν ἐνεοῦση τῇ γονῇ ἐλάχιστον αἷμα ἔρχεται ἀπὸ τῆς γυναικὸς ἐπὶ τὰς μήτρας θῆλυν γονὸν ἐχούσης ἐν τεσσαράκοντα καὶ δυοῖν ἡμέρησιν· ἐν γὰρ ταύτῃσι διαρθροῦται τὰ μέλεα τῶν παιδίων· ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ χρόνου ἐπὶ πλεῖον ἔρχεται τὸ αἷμα· καὶ ἐπὶ τῷ κούρῳ πάλιν κατὰ λόγον τῶν τριήκοντα ἡμερέων ὧδε ἔχει. Ἔτερον δ' ἱστόριον τόδε, ὅτι ταῦτά ἐστιν ἀληθέα· τῇσι πρώτῃσι τῶν ἡμερέων ὁκόταν ἡ γονὴ ἐς τὰς μήτρας πέσῃ, ἐλάχιστον αἷμα ἔρχεται ἀπὸ τῆς γυναικὸς ἐς τὰς μήτρας, ἔπειτα δὲ ἐπὶ πλεῖον· εἰ γὰρ ἀθρόον καὶ πολὺ ἔλθοι ἐς ἅπαξ, οὐκ ἂν δύναιτο ἡ γονὴ πνοὴν ἔχειν, ἀλλ' ἀποπνιγείη ἂν τοῦ αἵματος ἰόντος πολλοῦ. Ἀνταποδίδεται δὲ ἐν τῇ καθάρσει τούναντίον· χωρεῖ γὰρ ἡ κάθαρσις τῶν λοχίων ἐν τῇσι πρώτῃσι τῶν ἡμερέων πλείστῃ, εἴτα ἐπ' ἐλάσσῳ, ἕως ἂν λήξῃ. Πολλὰ δὲ γυναῖκες ἤδη διέφθειραν κοῦρον ὀλίγῳ πρόσθεν τριήκοντα ἡμερέων, καὶ ἄναρθρον ἐφαίνετο· ὑκόσα δὲ ὕστερον ἢ ἅμα τῇσι τριήκοντα ἡμέρησι, διηρθρωμένα ἐφαίνετο ἐόντα· καὶ ἐπὶ τῇ κούρῃ κατὰ λόγον τῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο ἡμερέων, ὁκόταν διαφθαρῇ, φαίνεται ἡ διάρθρωσις τῶν μελέων· ἢν τε πρόσθεν φθαρῇ τὸ παιδίον ἢν τε ὕστερον, ὧδε φαίνεται καὶ λόγῳ καὶ ἀνάγκῃ ἢ διάρθρωσις ἐοῦσα, ἐπὶ μὲν τῇ κούρῃ ἐν τεσσαράκοντα καὶ δύο ἡμέρησιν, ἐπὶ δὲ τῷ κούρῳ ἐν τριήκοντα· ἱστορεύουσι γὰρ αἱ ἐξαμβλώσεις τῶν παιδίων καὶ τῶν λοχίων αἱ καθάρσεις. Αἴτιον δὲ ἐστὶν ὅτι τὸ θῆλυ πηγνυται ὕστερον καὶ διαρθροῦται, ὅτι ἡ γονὴ ἀσθενεστέρα ἐστὶ καὶ ὑγροτέρῃ

τῆς θηλείης ἢ τοῦ ἄρσενος· καὶ ἀνάγκη ἐστὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕστερον πηγνυσθαι τὸ θῆλυ ἢ τὸ ἄρσεν· καὶ ἡ κάθαρσις χρονιωτέρη τούτου εἵνεκεν ἐπὶ τῇ θηλείῃ γίνεται ἢ ἐπὶ τῷ ἄρσενι. Ἀναβήσομαι δὲ αὐθις ὀπίσω ὅθεν ἀπέλιπον.

19.1 19. Ὅκοταν δὲ διαρθρωθῇ τὸ παιδίον, τὰ εἶδεα τῶν μελέων, αὐξομένου αὐτοῦ, τὰ τε ὁστέα ἐπισκληρότερα γίνεται, καὶ κοιλαίνεται· καὶ ταῦτα ὑπὸ τοῦ πνεύματος γίνεται· κοῖλα δὲ ἔοντα ἔλκει ἐς ἑωυτὰ ἀπὸ τῶν σαρκῶν τοῦ αἰμάλωπος τὸ πιότατον. Καὶ χρόνῳ διοζοῦται αὐθις τὰ ἄκρα τῶν ὁστέων, ὥσπερ δενδρέου τὰ ἀκρότατα ὕστατα ὀζοῦται· οὕτω καὶ τοῦ παιδίου διίστανται ἀπ’ ἀλλήλων οἱ δάκτυλοι τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν. Καὶ ἐπὶ δ’ αὖ τῶν ἄκρων οἱ ὄνυχες φύονται· τελευτῶσι γὰρ αἱ φλέβες αἱ τοῦ ἀνθρώπου πᾶσαι ἐς τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν, καὶ παχύταται μὲν εἰσιν αἱ ἐν τῷ σώματι φλέβες, αἱ ἐν τῇ κεφαλῇ, ἔπειτα δὲ ἐν τοῖσι σκέλεσι καὶ τοῖσι βραχίοσι καὶ τοῖσι πήχεσιν, ἐν δὲ τοῖσι ποσὶ καὶ τῇσι χερσὶ λεπτόταται καὶ πυκνόταται καὶ πλεῖσται φλέβες εἰσὶ καὶ νεῦρα λεπτότατα καὶ πυκνότατα καὶ πλεῖστα, καὶ ὁστέα ἐλάχιστα τῷ μεγέθει· τῶν δὲ χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν ἐν τοῖσι δακτύλοισι ταῦτα μάλιστ’ ἐστίν. Ἐκ δὲ τῶν δακτύλων ἄτε πυκνὰ ἐχόντων ὁστέα σμικρὰ καὶ φλέβας καὶ νεῦρα οὕτως, οἱ ὄνυχες φύονται ἐξ αὐτῶν λεπτοὶ καὶ πυκνοί· καὶ ἀπολαμβάνουσι τῶν φλεβῶν τὰ ἄκρα, ὥστε μηκέτι αὔξεσθαι αὐτὰς μηδὲ προέχειν ἐτέρην ἐτέρης· ὥστε μὴ θαυμάζειν ὅτι οἱ ὄνυχες ἐξωτάτω τοῦ σώματος πυκνότατοί εἰσιν, ἐκ γὰρ τῶν πυκνοτάτων εἰσίν.

20.1 20. Ἄμα δὲ τοῖσιν ὄνυξι καὶ αἱ τρίχες ἐν τῇ κεφαλῇ ῥιζοῦνται· ἔχει δὲ ὧδε τὰ ἀμφὶ τῶν τριχῶν τῆς φύσιος· φύονται μὲν γὰρ μέγισται καὶ πλεῖσται, ὅκου τοῦ σώματος ἡ ἐπιδερμὶς ἀραιοτάτη ἐστὶ καὶ ὅκου ἡ θριξ μετρίην ἱκμάδα ἐς τὴν τροφήν ἔχει. Καὶ ὅκου ἡ ἐπιδερμὶς ὕστερον ἀραιή γίνεται, ἐκεῖ καὶ ὕστερον αἱ τρίχες φύονται, ἐπὶ τε τῷ γενεῖῳ καὶ τῇ ἡβῇ καὶ εἵπου ἄλλοθι. Ἄμα γὰρ τῷ γόνῳ γινομένῳ ἡ σὰρξ ἀραιή γίνεται καὶ ἡ ἐπιδερμὶς, καὶ τὰ φλέβια στομοῦται μᾶλλον ἢ ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ· παιδί γὰρ ἐόντι λεπτῶν τῶν φλεβίων ἐόντων, οὐκ ἐκχωρεῖ δι’ αὐτῶν ἡ γονή· καὶ τῇσι παρθένοισι περὶ τῶν καταμηνίων ωύτος λόγος· ἅμα δὲ ὁδὸς προσγίνεται, καὶ τοῖσι καταμηνίοισι καὶ τῇ γονῇ καὶ τριχοῦται ἡ ἡβῇ τοῦ παιδὸς καὶ τῆς παρθένου, ἀραιῆς τῆς ἐπιδερμίδος γενομένης· καὶ ἅμα ἡ θριξ ἱκμάδα μετρίην ἐς τὴν τροφήν ἔχει καὶ οὐκ ἐλάσσονα. Οὕτω, δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ γενεῖου τοῦ ἀνδρὸς ἔχει· ἀραιή γὰρ γίνεται ἡ ἐπιδερμὶς, χωρεούσης ἐς αὐτὴν τῆς ἱκμάδος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς· ἅμα μὲν γὰρ καὶ ἐν τῇ λαγνείῃ, ἅμα δὲ καὶ ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἡ θριξ μετρίην ἔχει τὴν ἱκμάδα ἐς τὴν τροφήν τότε μάλιστα, ὁκόταν ὁ χρόνος ἐγγένηται τῷ ὕγρῳ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καταβαίνοντι ἐν τῇ λαγνείῃ, ἀπεχόντων τῶν στηθέων, ἐπὶ τὸ γένειον. Σημῆϊον δὲ ὅτι ἐν τοῖσιν ἀραιοτάτοις τῆς ἐπιδερμίδος φύονται αἱ τρίχες· εἴ τις ἐθέλοι ἐπικαῦσαι τὴν ἐπιδερμίδα καὶ φλύκταιναν μοῦνον ποιῆσαι καὶ ὑγιῆναι, πυκνὴ γενομένη ἡ ἐπιδερμὶς κατὰ τὴν οὐλήν τὰς τρίχας οὐκ ἐκφύσει. Ὅκόσοι δὲ εὐνοῦχοι παῖδες ἐόντες γίνονται, διὰ τοῦτο οὕτε ἡβῶσιν, οὕτε γεγεῖωσι, λεῖοί τε γίνονται ὅλοι, ὅτι ἡ ὁδὸς τῇ γονῇ οὐκ ἐπιγενομένη οὐκ ἀραιοῖ τὴν ἐπιδερμίδα ἐπὶ τῷ ξύμπαντι δέρματι· ἀπολέλαπται γὰρ ἡ ὁδὸς τῆς γονῆς, ὥσπερ μοι εἴρηται ὀλίγῳ πρότερον. Καὶ αἱ γυναῖκες δὲ λεῖαι γίνονται τὸ τε γένειον καὶ τὸ σῶμα, ὅτι ἐν τῇ λαγνείῃ σφέων τὸ ὕγρον οὐχ ὁμοίως κλονεόμενον ὡς τὸ τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἐπιδερμίδα οὐ ποιεῖ ἀραιήν. Ὅκόσοι δὲ φαλακροὶ γίνονται, οὗτοι δὴ φλεγματώδεές εἰσι· καὶ ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτέων ἅμα τῇ λαγνείῃ κλονεόμενον καὶ θερμαινόμενον τὸ φλέγμα, προσπίπτον πρὸς τὴν ἐπιδερμίδα καίει τῶν τριχῶν τὰς ρίζας, καὶ ἐκρέουσιν αἱ τρίχες· οἱ δὲ εὐνοῦχοι διὰ τοῦτο οὐ γίνονται φαλακροὶ, ὅτι σφέων οὐ γίνεται κίνησις ἰσχυρὴ, οὐδὲ θερμαινόμενον τὸ φλέγμα ἐν τῇ λαγνείῃ καίει τῶν τριχῶν τὰς ρίζας. Αἱ δὲ πολιαὶ διὰ τοῦτο γίνονται, ὅτι ἐν πολλῷ χρόνῳ διικνευμένου τοῦ ὕγρου ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ἀποκρίνεται τὸ λευκότατον καὶ πίπτει πρὸς τὴν ἐπιδερμίδα· καὶ ἡ θριξ λευκοτέραν ἱκμάδα ἔλκουσα ἢ ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ λευκοτέρη γίνεται, καὶ ἡ ἐπιδερμὶς, ὅκου αἱ πολιαί εἰσι, λευκοτέρη τῆς ἄλλης γίνεται· καὶ ὁκόσοι ἐκ

γενετῆς πολιόν τι ἔχουσιν ἐν τῇ κεφαλῇ, κείνοισιν ἡ ἐπιδερμὶς, ὅκου αἱ πολιαὶ εἰσι, λευκότερη τῆς ἄλλης ἐστίν· ἐκεῖ γὰρ τὸ λευκότατον ὑγρόν ἐστιν. Ἐχει δὲ καὶ τόδε ὥδε· ὁκοίην ἂν ἡ σὰρξ ἱκμάδα ἔλκη, ἣν τε λευκὴν ἣν τε πυρρὴν ἣν τε μέλαιναν, τοιαύτη τὴν χροίην καὶ ἡ θρὶξ γίνεται. Ταῦτα δέ μοι ἐς τοῦτο εἴρηται. Ἐλεύσομαι δὲ αὐθις ἐς τὸ ἐπιλείπες τοῦ λόγου.

21.1

21. Ὅταν δὲ δὴ τὰ ἄκρα τοῦ σώματος τοῦ παιδίου ὀζωθῇ ἔξω, καὶ οἱ ὄνυχες καὶ αἱ τρίχες ἐρριζώθησαν, τότε δὴ καὶ κινέεται, καὶ ὁ χρόνος ἐς τοῦτο γίνεται τῷ μὲν ἄρσενι τρεῖς μῆνες, τῇ δὲ θηλείῃ τέσσαρες· ὥδε γὰρ ὡς ἐπιτοπλεῖστον ζυμβαίνει· ἔστι δ' ἂ καὶ πρόσθεν τῶν παιδίων τουτέου τοῦ χρόνου κινέεται. Κινέεται δὲ πρόσθεν τὸ ἄρσεν, ὅτι ἐστὶν ἰσχυρότερον τοῦ θήλεος· καὶ πρόσθεν πηγνυται τὸ ἄρσεν, ἀπὸ γὰρ ἰσχυροτέρας καὶ παχυτέρας γονῆς γίνεται. Ὅκοταν δὲ κινήθῃ τὸ ἔμβρυον, τότε δὴ ἐπισημαίνει καὶ τὸ γάλα τῇ μητρί· οἱ γὰρ μαζοὶ αἰείρονται, καὶ αἱ θηλαὶ ὀργῶσι· τὸ δὲ γάλα οὐ χωρέει· καὶ τῇσι μὲν πυκνοσάρκοισι τῶν γυναικῶν ὕστερον τὸ γάλα ἐπισημαίνει καὶ ἔρχεται, τῇσι δὲ ἀραιოსάρκοισι πρόσθεν. Δι' ἀνάγκην δὲ τοιήνδε γίνεται τὸ γάλα· ὁκοταν αἱ μητραι ὀγκηραὶ ἐοῦσαι ὑπὸ τοῦ παιδίου πιέζωσι τὴν κοιλίην τῆς γυναικός, τῆς δὲ κοιλίης πλήρεος ἐούσης ὁ ἐκπιεσμός γένηται, ἀποπιδύει τὸ πιότατον ἀπὸ γε τῶν βρωτῶν καὶ τῶν ποτῶν ἔξω ἐς τὸ ἐπίπλοον καὶ τὴν σάρκα· ὥσπερ δέρμα εἴ τις ἀλείψειεν ἐλαίῳ πολλῷ καὶ ἐφῇ ἀναπιεῖν, καὶ, ἐπὴν ἀναπῇ, πιέξῃ τὸ δέρμα, διαπιδύει ἂν πιεζευμένου τοῦ δέρματος ἔξω τὸ ἔλαιον· οὕτω δὴ καὶ τῆς κοιλίης τὸ πιαρὸν ἐν αὐτῇ ἐχούσης ἀπὸ τῶν βρωτῶν καὶ τῶν ποτῶν, πιεζευμένης ὑπὸ τῶν μητρέων, διαπιδύει τὸ πῖαρ ἐς τὸ ἐπίπλοον καὶ ἐς τὴν σάρκα. Κῆν ἀραιόσαρκος ἔη ἡ γυνή, θᾶσσον αἰσθάνεται τῆς διαπιδύσιος· ἣν δὲ μὴ, ὕστερον. Καὶ τὰ ἐν γαστρὶ ἔχοντα κτήνεα, ἣν μὴ τι νοσέη, ὑπὸ τοῦ αὐτέου ποτοῦ καὶ σίτου πιότερα γίνεται διὰ τοῦτο· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνή. Ἀπὸ τοῦ πίονος διαθερμαινομένου καὶ λευκοῦ ἐόντος τὸ γλυκαινόμενον ἀπὸ τῆς θερμῆς τῆς ἀπὸ τῶν μητρέων ἀποθλιβόμενον ἔρχεται ἐς τοὺς μαζοὺς· καὶ ἐς τὰς μήτρας δὲ ὀλίγον ἔρχεται διὰ τῶν αὐτέων φλεβῶν· τείνουσι γὰρ ἐς τοὺς μαζοὺς καὶ ἐς τὰς μήτρας φλέβια ταυτά τε καὶ παραπλήσια ἄλλα. Καὶ ὁκοταν· ἀφίκεται ἐς τὰς μήτρας, ἰδέην ἴσχει τοῦ γάλακτος, καὶ τὸ παιδίον ἀπ' αὐτοῦ ἐπαυρίσκεται ὀλίγον, οἱ δὲ μαζοὶ δεχόμενοι τὸ γάλα αἰείρονται πιμπλάμενοι· καὶ ὁκοταν τέκη, ἀρχῆς κινήσιος ὑπογενομένης, χωρέει τὸ γάλα ἐς τοὺς μαζοὺς τούτους, ἣν θηλάζῃ. Ἐχει γὰρ οὕτω θηλαζόμενοι τοῖν μαζοῖν εὐρωώτερα γίνεται τὰ φλέβια ἐς τοὺς μαζοὺς· εὐρωώτερα δὲ γενόμενα, ἀπὸ τῆς κοιλίης ἔλκοντα τὸ πιαρὸν, τοῖν μαζοῖν διαδιδόασιν. Καὶ γὰρ καὶ ὁ ἀνὴρ ἣν λαγνεύῃ πολλά, εὐρωώτερα γινόμενα τὰ φλέβια μᾶλλον ἐπάγει τὴν λαγνεΐην.

22.1

22. Ἐχει δὲ καὶ τόδε ὥδε· ἡ τροφή καὶ ἡ αὐξησις τῶν παιδίων γίνεται, ὅκως ἂν τῇσι μήτρησιν ἦ τὰ ἀπὸ τῆς μητρός· καὶ ὅκως ἂν ἡ μήτηρ ἔχῃ ὑγιείης ἢ ἀσθενείης, ὥδε καὶ τὸ παιδίον ἔχει. Ὡσπερ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ φυόμενα τρέφεται ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ὅκως ἂν ἡ γῆ ἔχῃ, οὕτω καὶ τὰ φυόμενα ἔχει ἐν τῇ γῇ· τό τε γὰρ σπέρμα ὁκοταν καταβληθῇ ἐς τὴν γῆν, ἱκμάδος πίμπλαται ἀπ' αὐτῆς· ἔχει γὰρ ἐν αὐτῇ ἡ γῆ ἱκμάδα παντοίην, ὥστε τρέφειν τὰ φυόμενα· ἱκμάδος δὲ πλησθὲν τὸ σπέρμα φυσαῖται καὶ οἰδέει· καὶ ἀναγκάζεται ὑπὸ τῆς ἱκμάδος συστρέφεσθαι ἢ δύναιμις, ἢ ἐστὶ κουφοτάτῃ ἐν τῷ σπέρματι. Συστραφεῖσα δὲ ἡ δύναμις ὑπὸ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἱκμάδος, φύλλα γενομένη ρήγνυσι τὸ σπέρμα· καὶ ἀνατέλλει ἔξω πρῶτον τὰ φύλλα. Ἀνατείλαντα δὲ ὁκοταν μηκέτι δύνηται τρέφεσθαι τὰ φύλλα ὑπὸ τῆς ἱκμάδος τῆς ἐν τῷ σκέρματι ἐνεούσης, ρήγνυται ἐς τὸ κάτω τό τε σπέρμα καὶ τὰ φύλλα, καὶ βιώμενον ὑπὸ τῶν φύλλων μεθίησι τῆς δυνάμιος ἐς τὸ κάτω, ἢ ἐν αὐτῷ ὑπολείπεται διὰ τὴν βαρύτητα· καὶ γίνονται αἱ ρίζαι ἐκ τῶν φύλλων διατεταμέναι. Ὅκοταν δὲ κάτω βεβαίως ρίζωθῇ τὸ φυὲν, καὶ τὴν τροφήν ἀπὸ τῆς γῆς ποιέηται, τότε ἤδη ἡφάνισται πᾶν καὶ ἀνήλωται ἐς τὸ φυὲν, πλὴν τοῦ λεπυρίου, ὅτι στερεώτατόν ἐστιν, αὐθις δὲ τὸ λεπύριον σαπὲν ἐν τῇ γῇ ἄδηλον γίνεται· χρόνῳ δὲ καὶ ὀζοῦται τινα τῶν φύλλων. Ἐκ σπέρματος γοῦν ἄτε ἀφ' ὑγροῦ γενόμενον, ἕως μὲν ἀπαλὸν ἔη καὶ

ὕδαρες, ἐς αὐξησιν ὠρμημένον καὶ ἐς τὸ κάτω καὶ ἐς τὸ ἄνω, οὐ δύναται τὸν καρπὸν ἐκβάλλειν· οὐ γάρ ἐστιν αὐτῷ δύναμις ἰσχυρὴ καὶ πιαρὰ, ἐξ ἧς τὸ σπέρμα συστραφήσεται. Ὅκοταν δὲ στερεωθῇ μᾶλλον καὶ ῥιζωθῇ τὸ ἐκπεφυκὸς ὑπὸ χρόνου, τότε ἤδη καὶ φλέβας ἴσχει εὐρείας καὶ ἐς τὸ ἄνω καὶ ἐς τὸ κάτω· καὶ τότε δὴ ἐκ τῆς γῆς ἔλκεται οὐκ ἔτι ὕδαρες, ἀλλὰ παχύτερον καὶ πιότερον καὶ πλεῖον· τὸ δὲ θερμαίνόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐκζέει ἐς τὰ ἄκρα, καὶ γίνεται καρπὸς κατὰ τὸ συγγενὲς ἐξ ὁκοίου καὶ ἐγένετο. Καὶ πολὺς ἐξ ὀλίγου διὰ τὸδε γίνεται, ὅτι ἔλκει ἕκαστον τῶν φυομένων ἐκ τῆς γῆς δύναμιν πλείονα ἢ ἐξ οὗ ἐγένετο, καὶ ἐκζέει οὐ κατὰ ἓν, ἀλλὰ κατὰ πολλὰ· ὁκοταν δὲ ὁ καρπὸς ἐκζέσῃ, τρέφεται ὑπὸ τοῦ φυομένου· ἔλκον γὰρ τὸ φυόμενον ἀπὸ τῆς γῆς τῷ καρπῷ ἐκδίδωσιν· ὁ δὲ ἥλιος πέσσει καὶ στερεοῖ τὸν καρπὸν, τὸ ὑδαρέστερον πρὸς ἑωυτὸν ἔλκων ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα μὲν εἴρηταί μοι περὶ τῶν ἐκ σπέρματος φυομένων ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τοῦ ὕδατος.

23.1 23. Τὰ δὲ ἐκ φυτευτηρίων, ἀπὸ δενδρέων δένδρεα γίνεται τρόπῳ τοιῷδε· τρῶμα ἴσχει ὁ κλάδος ἐν τῷ κάτω τῷ πρὸς τὴν γῆν, ἣ ἀπὸ τοῦ δένδρου ἐκλάσθη, ὅθεν αἱ ῥίζαι ἀφίενται. Τρόπῳ δὲ τοιούτῳ μεθίενται· ὁκοταν τὸ φυτὸν τὸ ἐν τῇ γῇ ἐνεὸν ἱκμάδα λάβῃ ἀπὸ τῆς γῆς, οἰδέει καὶ πνεῦμα ἴσχει, τὸ δὲ ὑπὲρ τῆς γῆς οὐδέπω· τὸ δὲ πνεῦμα καὶ ἡ ἱκμὰς συστρέψασα ἐν τῷ κάτω τοῦ φυτοῦ τὴν δύναμιν, ὅση ἦν βαρυτάτη, ἔρρηξεν ἐς τὸ κάτω, καὶ γίνονται ἐξ αὐτοῦ ῥίζαι ἀπαλαί. Ὅκοταν δὲ ἐς τὸ κάτω λάβηται, τότε δὴ ἔλκει ἐκ τῆς ῥίζης ἱκμάδα καὶ διαδίδωσι τῷ ὑπὲρ τῆς γῆς ἐόντι· καὶ τότε αὖθις τὸ ἄνω οἰδέει καὶ πνεῦμα ἴσχει· καὶ ὅση δύναμις; ἐν τῷ φυτῷ κούφη ἔνεστι, συστραφεῖσα, φύλλα γινομένη, βλαστάνει, καὶ ἐς τὸ ἄνω ἤδη τὴν αὐξησιν ποιέεται καὶ ἐς τὸ κάτω. Οὕτως ἐς τὸ ἐναντίον ξυμβαίνει ἤδη τῶν ἐκ τοῦ σπέρματος γινομένων καὶ τῶν ἐκ τοῦ φυτευτηρίου περὶ τοῦ βλαστοῦ· πρότερον γὰρ ἐκ τοῦ σπέρματος τὸ φύλλον ἀνατέλλει, ἔπειτα αἱ ῥίζαι ἐς τὸ κάτω ἀφίενται· τὸ δὲ δένδρον ῥιζοῦται πρῶτον, ἔπειτα φυλλοῦται· διὰ τὸδε, ὅτι ἐν μὲν τῷ σπέρματι αὐτῷ ἱκμάδος πληθὸς ἔνεστι, καὶ ἐν τῇ γῇ παντὶ ἐόντι τροφή ἔνεστι τὸ πρῶτον τῷ φύλλῳ ἀρκέουσα, ὅθεν τὸ φύλλον θρέψεται μέχρις ἂν ῥιζωθῇ· ἐν δὲ τῷ κλάδῳ οὐ γίνεται, οὐ γὰρ γίνεται ἐξ ἑτέρου ὅθεν τὸ φύλλον τὸ πρῶτον τροφήν ἔξει, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κλάδος ἐστὶν ὥσπερ, καὶ τὸ δένδρον ἔχει, καὶ τοῦτο ὑπὲρ γῆς ἐστὶ πολὺ, ὥστε, οὐκ ἂν δύναιτο ὑπὲρ γῆς ἱκμάδος πλησθῆναι, εἰ μὴ ἐκ τοῦ κάτω μεγάλη τις δύναμις ἐλθοῦσα τῷ ἄνω ἐκδώσει τῆς ἱκμάδος. Καὶ πρῶτον τὸ φυτευτήριον ἀνάγκη ἐστὶν ἑωυτῷ τροφήν ποιήσασθαι ἀπὸ τῆς γῆς τῇσι ῥίζησιν ἔπειτα οὕτως ἀπὸ τῆς γῆς ἔλκον ἄνω ἀποδιδόναι, καὶ φύλλα ὀρμῆσαι εἰς βλαστὸν τε καὶ αὐξησιν.

24.1 24. Ὅταν δὲ αὕξηται τὸ φυτὸν, ὀζοῦται ὑπ' ἀνάγκης τοιῇσδε, ἣν ἐρέω· ὁκοταν ἱκμάδος αὐτῷ πλεῖον προσγένηται ἐκ τῆς γῆς ἐλκαμένης, ὑπὸ τοῦ πλήθεος ῥήγνυσιν ἢ ἂν πλείστη ἔη, καὶ ταύτη ὀζοῦται τὸ φυτόν. Αὕξεται δὲ καὶ ἐς τὸ εὖρος καὶ ἐς τὸ ἄνω καὶ ἐς τὸ κάτω διὰ τὸδε, ὅτι τὸ κάτω τῆς γῆς τοῦ μὲν χειμῶνος θερμόν ἐστι, τοῦ δὲ θέρεος ψυχρόν. Τοῦτο δὲ διὰ τὸδε ἐστὶν, ὅτι ἡ γῆ ἱκμαλέη ἐστὶν ἐν χειμῶνι ὑπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντος καὶ πιεζεῖται ἐφ' ἑωυτῇ, ἅτε βαρυτέρης ἐούσης τῆς ἱκμάδος πυκνότερῃ δέ ἐστιν ὑπὸ τουτέου καὶ οὐκ ἔχει διαπνοὴν οὐδεμίαν· οὗ γὰρ ἔτι ἔνεστι μέγα τὸ ἀραιὸν, καὶ διὰ τοῦτο τὸ κάτω τῆς γῆς τοῦ χειμῶνος θερμόν ἐστι. Καὶ γὰρ ἡ κόπρος ἡ νεναγμένη μὲν εὐθερμοτέρα ἐστὶν ἢ ἡ ἀραιὴ ἐοῦσα, καὶ ἄλλως τὰ μὲν ἱκμαλέα καὶ πεπιεσμένα ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐκθερμαίνεται καὶ ἐν τάχει κάρτα ὑπὸ τῆς θερμασίης συγκαϊόμενα σήπεται· οὐ γὰρ δίδεισι τὸ πνεῦμα δι' αὐτῶν, ἅτε πυκνῶν ἐόντων· ἦν δὲ ξηρὰ ἔη καὶ ἀραιῶς κείμενα, πολλῷ ἥσσω θερμαίνεται καὶ σήπεται. Οὕτω δὴ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ νοτερὰ ἐόντα καὶ βεβυσμένα εὐθερμοτέρα ἐστὶν ἢ εἰ ξηρὰ εἴη καὶ μανῶς κείμενα· καὶ ἱμάτια συνδεδεμένα καὶ κατεσφηνωμένα ἰσχυρῶς δορὶ κατακαίεται ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, ὥς ἐγὼ ἤδη εἶδον, ὥσπερ ὑπὸ πυρὸς ἐκκαέντα· καὶ τᾶλλα εἴ τις θέλοι ἐνθυμηθῆναι, πάντα ὅσα πεπίεσται ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, θερμότερα εὐρήσει ἢ τὰ ἀραιῶς κείμενα· οὐ γὰρ ἔχει

ἀναπνέειν ψυχρὸν ὑπὸ τῶν ἀνέμων. Οὕτω δὲ καὶ τῆς γῆς τὸ κάτω πλείης ἐούσης καὶ αὐτῆς ὑφ' ἐωυτῆς πεπιεσμένης, ἅτε βαρείης καὶ πυκνῆς ἐούσης ὑπὸ τῆς ἱκμάδος, θερμαίνεται ἐν χειμῶνι· οὐ γάρ ἐστιν αὐτῇ διάπνοος οὐδεὶς τοῦ θερμοῦ· ἀλλ' ὁκόταν πέσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸ ὕδωρ ἐς αὐτήν, ὅταν ἀποπνέῃ ἐν τῇ γῇ ἀπ' αὐτοῦ, οὐ δίδεισι πρόσω, ἅτε πυκνῆς ἐούσης τῆς γῆς· ἀλλ' ἡ πνοὴ ὀπίσω ἐς τὸ ὕδωρ ἔρχεται. Καὶ διὰ τοῦτο αἱ πηγαὶ θερμότεραί εἰσι τοῦ χειμῶνος καὶ μέζους ἢ τοῦ θέρεος· ὅτι, ἀποπνέοντος τοῦ πνεύματος, ὀπίσω ἔρχεται ἐς τὸ ὕδωρ, ἅτε τῆς γῆς πυκνοτέρης ἐούσης καὶ οὐ διείσης δι' αὐτῆς τὸ πνεῦμα. Καὶ τὸ ὕδωρ πολὺ ἐὼν, ἢ ἂν τύχῃ, ῥήγνυσι χωρέον, καὶ ὁδὸν οἱ αὐτῷ ποιεῖται εὐρυτέρην ἢ εἰ ὀλίγον εἴη· τὸ γὰρ ὕδωρ ἐν τῇ γῇ οὐχ ἔστηκεν, ἀλλ' αἰεὶ χωρεῖ ἐς τὸ κάταντες· εἰ δὲ διείη τοῦ χειμῶνος ἀπὸ τοῦ ὕδατος τὸ πνεῦμα ἢ γῆ δι' ἐωυτῆς, ἔλασσον τὸ ὕδωρ ἂν ἐχώρεεν ἐξ αὐτῆς, καὶ αἱ πηγαὶ οὐκ ἂν ἦσαν τοῦ χειμῶνος μεγάλαι. Πάντα ταῦτα εἴρηται μαι ὅτι τῆς γῆς τὸ κάτω θερμότερον φαίνεται ἐὼν τοῦ χειμῶνος ἢ τοῦ θέρεος.

25.1

25. Νῦν δὲ θέλω εἰπεῖν ὅτι τοῦ θέρεος τὸ κάτω τῆς γῆς ψυχρότερον φαίνεται ἐὼν ἢ τοῦ χειμῶνος· τοῦ θέρεος γὰρ ἀραιή ἐστιν ἡ γῆ καὶ κούφη. ἅτε τοῦ ἡλίου σφοδρότερον προσβάλλοντος καὶ ἔλκοντος ἀπ' αὐτῆς πρὸς ἐωυτὸν τῆς ἱκμάδος· ἔχει δὲ ὕδωρ ἢ γῆ ἐν ἑαυτῇ αἰεὶ πλέον ἢ ἔλασσον· τὰ δὲ πνεύματα ἡμῖν ἐστί πάντα ἀφ' ὕδατος· τούτου δὲ πέρι πάρα συμβάλλεσθαι, ὅτι οὕτως ἔχει, ἀπὸ γὰρ τῶν ποταμῶν πάντων πνεύματα χωρεῖ ἐκάστοτε καὶ τῶν νεφέων, τὰ δὲ νέφεα ἐστὶν ὕδωρ ξυνεχὲς ἐν ἡέρι. Καὶ τότε δὴ ἡ γῆ ἀραιή ἐστι τοῦ θέρεος καὶ κούφη καὶ ὕδωρ ἐν αὐτῇ ἔχουσα· καὶ τὸ ὕδωρ ῥέει ἐς τὰ κατάντεα· χωρέοντος δὲ τοῦ ὕδατος αἰεὶ ἀποπνέει αὐτόθεν ἕτερον ἐξ ἐτέρου πνεῦμα· τὸ δὲ ἀποπνέον διὰ τῆς γῆς ἔρχεται κούφης καὶ ἀραιῆς ἐούσης καὶ ψῦχος τῇ γῇ ποιεῖ, καὶ αὐτὸ τὸ ὕδωρ συμψύχεται. Ἐχει δὲ οὕτως ὥσπερ εἴ τις ἐν ἀσκῷ ὕδωρ ἐνεὼν ἀποπιέσειεν ἰσχυρῶς καὶ παραπνοῇ τῷ ὕδατι ποιήσειε νύγματι βελόνης ἢ μικρῷ μέζονι, καὶ τὸν ἀσκὸν κρεμάσας αἰωροίη, οὐδὲν διὰ τοῦ τετρημένου πνεῦμα χωρήσει, ἀλλ' ὕδωρ, οὐ γὰρ ἔχει εὐρυχωρίην ἢ ἀποπνεύσεται τὸ ὕδωρ· ὥδε δὴ ἔχει καὶ τοῦ χειμῶνος τῷ ὕδατι ἐν τῇ γῇ. Ἦν δὲ τῷ ὕδατι ἐν τῷ ἀσκῷ τὴν εὐρυχωρίην ποιήσης, καὶ κρεμάσας αἰωροίης τὸν ἀσκὸν, πνεῦμα διαχωρήσει διὰ τοῦ τετρημένου, εὐρυχωρή γάρ ἐστι τῷ πνεύματι ἀπὸ τοῦ ὕδατος κινευμένου διαχωρεῖν διὰ τοῦ ἀσκοῦ, καὶ διὰ τοῦ τετρημένου τὸ πνεῦμα διὰ τόδε δίδεισιν· ὥδε δὴ ἔχει καὶ τοῦ θέρεος ἐν τῇ γῇ τῷ ὕδατι· εὐρυχωρή γάρ ἐστιν αὐτῷ, ἅτε τῆς γῆς ἀραιῆς ἐούσης καὶ τοῦ ἡλίου ἔλκοντος ἀπ' αὐτῆς τῆς ἱκμάδος πρὸς ἐωυτὸν, καὶ διεῖσα τὸ πνεῦμα, ἅτε ψυχρὸν ἐὼν ἀπὸ τοῦ ὕδατος δι' αὐτῆς ἀραιῆς ἐούσης καὶ κούφης, διὰ τοῦτο ψυχρὸν ἐστὶν αὐτῆς τὸ κάτω τοῦ θέρεος, καὶ τὸ ὕδωρ αἴτιον τοῦ πνεύματος τοῦ ἐν τῇ γῇ ψυχροῦ ἐόντος, καὶ αὐτὸ ἀφίησιν ἐς ἐωυτὸ τὸ πνεῦμα καὶ ἐς τὴν γῆν. Καὶ ἅμα τὸ ἀντλεόμενον ἐν τῷ φρέατι αἰεὶ διακινεῖ τὸ πνεῦμα ὥσπερ ῥίπτις, καὶ ποιεῖ αὐτὸ ψῦχος παρέχειν τῷ ὕδατι· τὸ δὲ μὴ ἀντλεόμενον τοῦ ὕδατος τοῦ θέρεος, ἀλλ' ἐστηκὸς, πυκνὸν ἐὼν, οὐχ ὁμοίως δέχεται τὸ πνεῦμα ἐς ἐωυτὸ ἀπὸ τῆς γῆς, οὐδ' ἐς τὴν γῆν ἀφ' ἐωυτοῦ ἀποδίδωσι, καὶ ἅμε ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἡέρος οὐ σκιδναμένου ἐν τῷ φρέατι, ἀλλὰ στεσίμου ἐόντος, θερμαίνεται πρῶτον αὐτοῦ τὸ ἐπιπολῆς· ἔπειτα τὸ ἕτερον ἐπὶ τῷ ἐτέρῳ ἐκ τὸ κάτω διαδίδωσι τὴν θερμασίην· καὶ διὰ τοῦτο τὸ μὴ ἀντλεόμενον ὕδωρ τοῦ θέρεος θερμότερόν ἐστι τοῦ ἀντλεομένου. Αἶ τε πηγαὶ αἱ βαθεῖαι μάλα τοῦ θέρεος αἰεὶ ψυχραὶ εἰσιν. Καὶ ἀρυσθὲν τὸ ὕδωρ τοῦ χειμῶνος ἐκ τῆς γῆς θερμῆς ἐούσης, τὸ μὲν παραυτίκα θερμόν ἐστιν, ὅταν δὲ χρόνος διήλθῃ, ψυχρὸν ἐστὶν, ὑπὸ τοῦ ἡέρος δηλονότι γενόμενον ψυχροῦ ἐόντος, ἐξαερούται γὰρ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, καὶ τὸ πνεῦμα δι' αὐτοῦ διηθείη· καθάπερ καὶ τὸ ἀντλεόμενον ὕδωρ τοῦ θέρεος, ὁκόταν ἀρυσθῇ, ψυχρὸν αὐτίκα ἐστὶ, θερμόν δὲ γίνεται διὰ τόδε, ὅτι τῆς γῆς ἀραιῆς ἐούσης καὶ πνεύματος ἐόντος ἐν αὐτῇ ψύχεται· ὅταν δὲ ἀρυσθέντι χρόνος ἐγγένηται, στάσιμον γίνεται καὶ θερμόν ὁράται· θερμαίνεται γὰρ ὑπὸ

τοῦ ἡέρος θερμοῦ ἐόντος, ὥσπερ καὶ τὸ μὴ ἀντλεόμενον ὕδωρ ἐν τῷ φρέατι· τοῦ θέρεος διὰ τοῦτο θερμὸν γίνεται. Ταῦτα μὲν ἐς τοῦτό μοι εἴρηται.

26.1 26. Ἀναλήψομαι δὲ αὐθις ὅτι τοῦ θέρεος τὸ κάτω τῆς γῆς ψυχρόν ἐστι, τοῦ δὲ χειμῶνος θερμὸν, τὸ δὲ ἄνω τῆς γῆς τούναντίον τούτου, καὶ δεῖ τῷ δένδρεϊ μὴ δύο θερμὰ ὁμοῦ προσγίνεσθαι, μηδὲ δύο ψυχρὰ ὁμοῦ; ἦν, μέλλῃ ὑγιαίνειν· ἀλλ' ἦν μὲν ἐκ τοῦ ἄνωθεν προσγίνεται θερμὸν, ἐκ τοῦ κάτωθεν δεῖ ψυχρὸν αὐτῷ προσγίνεσθαι, καὶ πάλιν ἦν ἐκ τοῦ ἄνωθεν προσγίνεται ψυχρὸν, ἐκ τοῦ κάτωθεν δεῖ θερμὸν αὐτῷ προσγίνεσθαι. Αἶ τε ρίζαι ὅ τι ἂν ἐλκύσωσι, τῷ δένδρεϊ προσδιδόασιν, καὶ τὸ δένδρεον τῇσι ρίζησι. Καὶ γίνεται οὕτω ταμιεῖα καὶ ψυχροῦ καὶ θερμοῦ ὥσπερ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐσιόντων ἐς τὴν κοιλὴν σιτίων, ὅσα πεσσομένα θερμαίνει, δεῖ ψύξιν ἀποδίδοσθαι ἀπὸ τοῦ πότου, οὕτω καὶ τῷ δένδρεϊ δεῖ ἀνταποδίδοσθαι ἐκ τοῦ κάτω πρὸς τὸ ἄνω, καὶ ἀνάπαλιν. Καὶ αὖξεται τὸ δένδρον καὶ ἐς τὸ ἄνω καὶ ἐς τὸ κάτω διὰ τόδε, ὅτι οἱ τροφὴ ἐστὶ καὶ ἐκ τοῦ κάτωθεν καὶ ἐκ τοῦ ἄνωθεν. Καὶ ἕως μὲν ἂν ἀπαλὸν ἔῃ σφόδρα, οὐ καρποφορεῖ· οὐ γάρ ἐστὶν αὐτῷ πίειρα δύναιμις οὐδὲ παχείη, ἥτις ἐς καρπὸν συμβάλλεσθαι οἷη τέ ἐστιν· ὁκόταν δὲ χρόνος ἐγγένηται, τότε ἤδη ἐν αὐτῷ αἱ φλέβες, εὐρεῖαι γινόμεναι ποιεῦνται ἐν αὐτῷ ἐκ τῆς γῆς πίειραν καὶ παχείην τὴν ῥύσιν· ὁ δὲ ἥλιος διαχέων αὐτὴν ποιέει ἐκζεῖν ἅτε κούφην ἐοῦσαν ἐς τὰ ἄκρα καὶ καρποῦσθαι· καὶ τὴν μὲν λεπτὴν ἱκμάδα ἀπὸ τοῦ καρποῦ ἀποφέρει, τὴν δὲ παχείην πέσσωσι ὁ ἥλιος καὶ θερμαίνων γλυκαίνει· τὰ δὲ οὐ καρποφορέοντα τῶν δενδρέων οὐκ ἔχει πῖαρ ἐν αὐτοῖσιν, ὅσον ἐς τὸν καρπὸν ἐκδώσεται. Τὸ δὲ πᾶν δένδρεον ὁκόταν ὑπὸ χρόνου στερεωθῇ καὶ λάβηται ἐκ τοῦ κάτω τῇσι ρίζησιν ἤδη βεβαίως, πέπαυται αὐξόμενον πάντῃ. Ὅκόσοισι δὲ ἐς δένδρεα ἀφ' ἐτέρων δενδρέων ὀφθαλμοὶ ἐνετέθησαν καὶ δένδρεα γενόμενα ἐν τοῖσι δένδρεσι ζῇ καὶ καρποφορεῖ καρπὸν οὐχ ὅμοιον οἷσιν ἐγκείμενά ἐστιν, τρόπῳ τοιῷδε τοῦτο γίνεται. Συμβαίνει τῷ ὀφθαλμῷ πρῶτον μὲν βλαστάνειν, τροφὴν γὰρ εἶχε πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ δενδρέου, ἀφ' οὗ ἀπηνέχθη, ἔπειτα ἐν ᾧ ἐνετέθη· ὁκόταν δὲ βλαστήσῃ οὕτω, μεθίσιν ἐς τὸ δένδρεον ρίζας ἀπ' αὐτοῦ λεπτὰς καὶ πρῶτον ἀπαυρίσκεται ἀπὸ τῆς ἱκμάδος τῆς ἐν τῷ δενδρέῳ ἐνεούσης, ἐν ᾧ ἔγκειται· ἔπειτα χρόνου ἐγγενομένου ἀφίησι ρίζας ἐς τὴν γῆν διὰ τοῦ ἐν ᾧ ἐνετέθη, καὶ ἐπαυρίσκεται ἀπὸ τῆς γῆς ἔλκων τὴν ἱκμάδα, καὶ τροφὴ αὐτῷ ἐκεῖθεν ἐστὶν· ὥστε μὴ θαυμάζειν ἐτερόκαρπα εἶναι τὰ ἐνθετα τῶν δενδρέων, ζῇ γὰρ ἀπὸ τῆς γῆς. Ταῦτά μοι εἴρηται περὶ τῶν δενδρέων καὶ τῶν καρπῶν διὰ τόδε, ὅτι οὐχ οἷόν τε ἦν μοι τὸν λόγον ἡμιτελέα καταλιπεῖν.

27.1 27. Ἀναβήσομαι δ' αὐθις ὀπίσω οὗ εἵνεκά μοι λόγου τάδε ἀμφὶ τῶνδε εἴρηται. Φημὶ γὰρ τὰ ἐν τῇ γῇ φυόμενα πάντα ζῆν ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἱκμάδος, καὶ ὅκως ἂν ἡ γῇ ἔχῃ ἱκμάδος ἐν ἐσωτῇ, οὕτω καὶ τὰ φυόμενα ἔχουσιν· οὕτω καὶ τὸ παιδίον ζῇ ἀπὸ τῆς μητρὸς ἐν τῇσι μήτρησι, καὶ ὅκως ἂν ἡ μήτηρ ὑγιεῖς ἔχῃ, οὕτω καὶ τὸ παιδίον ἔχει. Ἦν δέ τις βούληται ἐννοεῖν τὰ ῥηθέντα ἀμφὶ τούτων ἐξ ἀρχῆς ἐς τέλος, εὐρήσει τὴν φύσιν πᾶσαν παραπλησίην ἐοῦσαν τῶν τε ἐκ τῆς γῆς φυομένων καὶ τῶν ἐξ ἀνθρώπων. Καὶ ταῦτά μοι ἐς τοῦτο εἴρηται.

28.1 28. Τὸ δὲ παιδίον ἐν τῇσι μήτρησιν ἐὼν τῷ χερεῖ ἔχει πρὸς τῇσι γένουσι καὶ τὴν κεφαλὴν πλησίον τοῖν ποδοῖν· καὶ οὐκ ἔστιν ἀτρεκεῖα κρίναι, οὐδ' ἂν ἴδῃς ἐν τῇσι μήτρησι τὸ παιδίον, πότερον τὴν κεφαλὴν ἄνω ἔχει ἢ κάτω· ἐκ δὲ τοῦ ὁμφαλοῦ τεταμένοι εἰσὶν οἱ ὑμένες, ἀντέχοντες αὐτό.

29.1 29. Νῦν δὲ ἐρῶ τὴν διάγνωσιν, ἣν ἔφην ἀποφανεῖν ὀλίγῳ πρότερον, ὡς ἀνυστὸν ἀνθρωπίνῃ γνώμῃ ἐμφανέα ἐοῦσαν παντὶ τῷ θέλοντι εἰδέναι τούτου πέρι, ὅτι ἢ τε γονὴ ἐν ὑμένι ἐστὶ, καὶ κατὰ μέσον αὐτῆς ὁ ὁμφαλός ἐστι, κάκεινῃ πρῶτον τὴν πνοὴν ἔλκει ἐς ἐσωτὴν καὶ μεθίσιν ἔξω, καὶ ἐκ τοῦ ὁμφαλοῦ ὑμένες εἰσὶ καὶ τὴν ἄλλην φύσιν τοῦ παιδίου, ἣν εἴρηκα, ὧδε ἔχουσιν εὐρήσεις πᾶσαν μέχρις ἐς τέλος, ὅκως μοι ἐν τοῖσι λόγοισιν ἀποπέφανται, εἰ βούλεται τις τοῖσιν ἱστορίοισιν, ὁκόσοισι μέλλω λέγειν, χρῆσθαι. Εἰ γὰρ τις ἐθέλει ὡς εἴκοσιν ἢ πλείονα, ὅκως ἐκλεπίσῃται, ὑποθεῖναι ἀλεκτορίσιν εἴτε δυσὶν εἴτε πλείοσι, καὶ ἐκάστης ἡμέρης ἀπὸ τῆς

δευτέρης ἀρξάμενος μέχρι τῆς ὑστάτης ἥ ἐκλέψει τὸ ὦν, ὑφαιρέων, καταγνύων, σκοπῶν εὐρήσει ἔχοντα πάντα κατὰ τὸν ἐμὸν λόγον, ὡς χρὴ ὄρνιθος φύσιν ξυμβάλλειν ἀνθρώπου φύσει. Ὅτι γὰρ ὑμένες εἰσὶν ἐκ τοῦ ὀμφαλοῦ τεταμένοι, καὶ τᾶλλα ὁκόσα εἴρηται περὶ τοῦ παιδίου, οὕτως ἔχοντα ἐν τῷ ὦϊ τῷ ὀρνιθείῳ εὐρήσεις ἐξ ἀρχῆς ἐς τέλος· καίτοι ἦν τις μηδέπω εἶδε, θαυμάσει ἐν ὀρνιθείῳ ὦϊ ἐνεόντα ὀμφαλόν. Ἐχει δὲ ὦδε τάδε, καὶ ταῦτα δέ μοι ὦδε εἴρηται.

30.1

30. Ὁκόταν δὲ τῇ γυναικὶ ὁ τόκος παραγένηται, ξυμβαίνει τότε τῷ παιδίῳ κινεομένῳ καὶ ἀσκαρίζοντι χερσὶ τε καὶ ποσὶ ῥῆξαί τινα τῶν ὑμένων τῶν ἔνδον· ῥαγέντος δὲ ἐνός, ἤδη καὶ οἱ ἄλλοι ἀκιδνοτέραν δύναμιν ἔχουσι· καὶ ῥήγνυνται πρῶτον μὲν οἱ κείνου ἐχόμενοι· ἔπειτα ὁ ὕστατος. Ὁκόταν δὲ ῥαγῶσιν οἱ ὑμένες, τότε λύεται τοῦ δεσμοῦ τὸ ἔμβρυον, καὶ χωρεῖ ἐξω κλονηθέν· οὐ γὰρ ἔτι ἔχει σθένος τῶν ὑμένων προδόντων, καὶ τούτων ἀπενεχθέντων οὐδὲ αἱ μήτραι δύνανται ἔτι τὸ παιδίον ἴσχειν· προσλαμβάνονται γὰρ οἱ ὑμένες καὶ τῶν μητρέων, ὁκόταν ἀμφὶ τὸ παιδίον ἐλίσσωνται, οὐ πολλῇ δυνάμει. Ὁκόταν δὲ χωρῇ τὸ παιδίον, βιῆται καὶ εὐρύνει τὰς μήτρας ἐν τῇ διεξόδῳ, ἅτε ἀπαλὰς ἐούσας χωρεῖ δὲ ἐπὶ κεφαλὴν, ἦν κατὰ φύσιν ἤ· βαρύτερα γὰρ ἐστὶν αὐτῷ τὰ ἄνω ἐκ τοῦ ὀμφαλοῦ σταθμεόμενα. Ἐν δὲ τῇσι μήτρῃσιν ἐὸν ἐγκρατὲς μᾶλλον γίνεται ἐς τῶν ὑμένων τὴν κατάρρηξιν ἅμα δεκάτῳ μηνί, ὅτε ὁ τόκος τῇ μητρὶ παραγίνεται. Ἦν δὲ βίαιον πάθημα πάθη τὸ παιδίον, καὶ πρόσθεν τοῦ ὠρισμένου χρόνου ῥαγέντων τῶν ὑμένων ἐξέρχεται· καὶ ἦν ἡ τροφὴ πρόσθεν λήξῃ ἀπὸ τῆς μητρὸς τῷ παιδίῳ, καὶ οὕτω πρόσθεν ὁ τόκος τῇ μητρὶ παραγίνεται, καὶ θάσσον δέκα μηνῶν ἐξέρχεται. Ἄλλ' ὅσαι δὴ ἔδοξαν πλείονα χρόνον δέκα μηνῶν ἔχειν, ἤδη γὰρ τοῦτο πολλάκις ἤκουσα, κεῖναι διεβλήθησαν τρόπῳ τοιῷδε ᾧ μέλλω ἐρέειν· ὁκόταν αἱ μήτραι πνεῦμα λάβωσιν ἐς σφᾶς αὐτὰς ἀπὸ τῆς κοιλῆς φύσαν παρεχούσης καὶ ἐξαρθῶσι, γίνεται γὰρ τοῦτο, δοκέουσι δὴ αἱ γυναῖκες πρὸς σφᾶς ἔχειν τότε· καὶ ἦν καταμήνια μὴ χωρέοντα ξυστραφῇ ἐν τῇσι μήτρῃσι καὶ ἔη χρονωτέρα, αἰεὶ διαρρεῖ ἐς τὰς μήτρας, ἔστι μὲν ὅτε ζὺν τῷ ἀπὸ τῆς κοιλῆς πνεύματι, ἔστι δ' ὅτε καὶ θερμαινόμενα, καὶ δὴ καὶ τότε ἐν γαστρὶ δοκέουσιν ἔχειν αἱ γυναῖκες, ἅτε τῶν καταμηνίων μὴ χωρεόντων καὶ τῶν μητρέων ἡρμένων· εἴτα ἔστιν ὅτε τὰ καταμήνια ἐρράγη αὐτόματα, ἢ ἐτέρων ἐπικατελθόντων ἀπὸ τοῦ σώματος ἐς τὰς μήτρας καὶ κατενεγκάντων τὰ πρότερα, καὶ ἡ φύσα ἐξηλθε, καὶ πολλῇσιν ἤδη εὐθὺς μετὰ τὴν τῶν καταμηνίων κάθαρσιν αἱ μήτραι ἔχανον καὶ κατὰ τὸ αἰδοῖον ἐστράφησαν, καὶ τηνικαῦτα μιχθεῖσαι ἀνδράσιν ἔλαβον πρὸς σφᾶς τὸν γόνον αὐθήμερον ἢ ἅμα ὀλίγησιν ἡμέρησιν. Λογίζονται δὲ αἱ γυναῖκες αἱ ἄπειροι τούτων τῶν λόγων καὶ τῶν πρηγμάτων κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐν γαστρὶ ἔχειν, ὅτε τὰ καταμήνια οὐκ ἐχώρεον αὐτῇσι καὶ αἱ μήτραι ἡρμέναι ἐτύγχανον. Ὅτι δὲ οὐκ ἐστὶ χρονωτέρον δέκα μηνῶν ἐν γαστρὶ ἔχειν, ἐγὼ φράσω· ἡ τροφή καὶ ἡ αὔξησις ἡ ἀπὸ τῆς μητρὸς κατιοῦσα οὐκ ἔτι ἄρκεῦσα τῷ παιδίῳ ἐστὶν, ὁκόταν οἱ δέκα μῆνες παρέλθωσι καὶ τὸ ἔμβρυον αὐξηθῇ· ἔλκει γὰρ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐς ἑωυτὸ τὸ γλυκύτατον, ἅμα δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ γάλακτος ἐπαυρίσκεται ὀλίγον· ὁκόταν δ' αὐτῷ σπανιώτερα ταῦτα γίνηται καὶ ἄδρὸν ἔη τὸ παιδίον, ποθέον πλείονα τῆς ὑπαρχούσης τροφῆς, ἀσκαρίζει καὶ τοὺς ὑμένας ῥήγνυσι. Καὶ μᾶλλον τοῦτο πάσχουσιν αἱ τῶν γυναικῶν πρωτοτόκοι· ἐπιλείπει γὰρ τοῖσι παιδίοισιν ἡ τροφή ἐς τὸ ἀρκεῖσαι ἄχρι τῶν δέκα μηνῶν. Ἐπιλείπει δὲ διὰ τρόπον τοιόνδε· εἰσὶ τῶν γυναικῶν, αἱ μὲν ἀρκεόντα τὰ καταμήνια ἀποκαθαίρονται, αἱ δὲ ἐλάσσονα· τοῦτο δὲ ἦν αἰεὶ γίνηται, ἐν φύσει καὶ ἐν γένει μητρῶν σφίν ἐστὶν· αἱ δὲ τὰ καταμήνια ὀλίγα μεθιῖσαι, αὐταὶ καὶ τοῖσι παιδίοισι τοῦ χρόνου τὸ ὕστατον, ὅταν ἤδη ἄδρὸν ἔη, τὴν τροφὴν σπανιωτέραν παρέχουσαι, ποιέουσιν ἀσκαρίζειν καὶ πρόσθεν τῶν δέκα μηνῶν ἐξελθεῖν ἐπείγεσθαι· ὀλίγον γὰρ ἀπ' αὐτέων χωρεῖ τὸ αἶμα. Ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πλεῖστον ξυμβαίνει καὶ ἀγαλάκτους μᾶλλον εἶναι ταύτας τὰς γυναῖκας, τὰς ὀλίγα τὰ καταμήνια μεθιείσας· ξηρότεραι γὰρ καὶ πυκνοσαρκότεραί εἰσιν. Τούτῳ δὲ τῷ λόγῳ ὅτι

ἐπιλειπούσης τῆς τροφῆς, ἐξέρχεται τὸ ἔμβρυον, ἣν μὴ τι αὐτῷ βίαιον πάθημα προσέσῃ, ἱστόριον τόδε ἐστί. Τὸ ὄρνεον γίνεται ἐκ τοῦ ὡοῦ τοῦ χλωροῦ τρόπῳ τοιῷδε· ἐπικαθεζομένης τῆς μητρὸς θερμαίνεται τὸ ὥον· καὶ τὸ ἐν τῷ ὡῷ ἐνεδὸν ἀπὸ τῆς μητρὸς κινέεται· θερμαίνόμενον δὲ πνεῦμα ἴσχει τὸ ἐν τῷ ὡῷ ἐνεδὸν καὶ ἀντισπᾶ ἕτερον ψυχρὸν ἀπὸ τοῦ ἥερος διὰ τοῦ ὡοῦ· τὸ γὰρ ὥον ἀραιὸν ἐστὶν οὕτως ὡς πνοὴν ἐλκομένην ἀρκέουσας διέναι τῷ ἔνδον ἐόντι. Καὶ αὖξεται τὸ ὄρνεον ἐν τῷ ὡῷ, καὶ διαρθροῦται τρόπῳ τῷ αὐτῷ τε καὶ παραπλησίῳ ὥπερ καὶ τὸ παιδίον, ὡς μοι ἤδη καὶ πρότερον εἴρηται. Γίνεται δὲ ἐκ τοῦ χλωροῦ τοῦ ὡοῦ, τροφή δὲ καὶ αὖξήσας ἐστὶν ἀπὸ τοῦ λευκοῦ τοῦ ἐν τῷ ὡῷ ἐόντος· καὶ τοῦτ' ἤδη πᾶσιν ἐμφανὲς ἐγένετο ὁκόσοι προσέσχον τὸν νόον· ὁκόταν ἐπιλείπῃ ἡ τροφή τῷ νεοσσῷ ἐκ τοῦ ὡοῦ, οὐκ ἔχον ἀρκέουσας ἀφ' ἧς ζήσεται, κινέεται ἰσχυρῶς ἐν τῷ ὡῷ, ζητέον τροφὴν πλείονα, καὶ οἱ ὑμένες περιρρήγνυνται, καὶ ὁκόταν ἡ ὄρνις αἰσθῇ τὸν νεοσσὸν κινήθοντα ἰσχυρῶς, κολάψασα ἐξέλεψεν· καὶ ταῦτα ξυμβαίνει γίνεσθαι ἐν εἴκοσιν ἡμέρησι. Καὶ ἐμφανὲς ἐστὶν ὅτι ὥδε ἔχει· ὁκόταν γὰρ κολάψῃ τὸ ὄρνεον ἐπὶ τοῖσι λεπυρίοις τοῦ ὡοῦ, ὑγρὸν ἔνεστιν οὐδὲν ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου· ἐξανήλωται γὰρ ἐς τὸν νεοσσόν. Οὕτω δὲ καὶ τὸ παιδίον, ὁκόταν αὖξηθῇ, οὐκ ἔτι δύναται ἡ μήτηρ τροφὴν παρέχειν ἀρκέουσας· ζητέον οὖν πλείω τροφὴν τῆς παρεούσης τὸ ἔμβρυον ἀσκαρίζον ρήγνυσι τοὺς ὑμένες, καὶ λυθὲν τοῦ δεσμοῦ χωρέει ὁμοῦ ἕξω· καὶ ταῦτα γίνεται ἐν δέκα μηνὶ τὸ μακρότατον. Καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ τοῖσι κτήνεσι καὶ τοῖσι θηρίοις ὁ τόκος παραγίνεται ἐν χρόνῳ ᾧ ἕκαστον τίκτει οὐ μακρότερον· ἐκάστῳ γὰρ τῶν ζώων ἀνάγκη ἐστὶ χρόνον εἶναι, ἐν ᾧ ἡ τροφή σπανιωτέρη ἔσται τῷ ἐμβρύῳ καὶ ἐπιλείψῃ καὶ ὁ τόκος παρέσται· καὶ τὰ μὲν ἐλάσσω τροφὴν τοῖσιν ἐμβρύοις ἔχοντα θᾶσσον τίκτει, τὰ δὲ πλείω ὕστερον. Καὶ ταῦτα μὲν ἐς τοῦτό μοι εἴρηται. Τὸ δὲ παιδίον, ὅταν περιρράγῳσιν οἱ ὑμένες, ἣν μὲν δὴ ἐπικρατήσῃ ἡ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ῥοπή, ῥηϊδίως τίκτει ἡ γυνή· ἣν δὲ πλάγιον ἢ ἐπὶ πόδας χωρήσῃ, γίνεται γὰρ τοῦτο, ἣν οὕτως ἡ ῥοπή τύχη γενομένη ἢ ὑπὸ εὐρυχωρίας γε τῶν μητρώων, ἢ καὶ ἣν ἡ μήτηρ ἐν τῇ ὥδινι μὴ ἡσυχάσῃ τὸ πρῶτον, κῆν οὕτω χωρέῃ, χαλεπῶς τέξεται ἡ γυνή· πολλὰ δὲ ἤδη ἢ αὐταὶ ὥλοντο, ἢ τὰ παιδιά, ἢ ἅμα αἱ μητέρες καὶ τὰ ἐν αὐτῇσιν. Ἐκ δὲ τῶν τικτουςῶν μάλιστα πονέουσιν αἱ πρωτοτόκοι διὰ τὴν ἀπειρίην τῶν πόνων, καὶ πονέουσι μὲν πᾶν τὸ σῶμα, μάλιστα δὲ τὴν ὀσφύν τε καὶ τὰ ἰσχία· διίσταται γὰρ σφέων τὰ ἰσχία· αἱ δὲ μᾶλλον ἔμπειροι τόκων ἥσσαν πονέουσι τῶν πρωτοτόκων, αἱ δὲ πουλυτόκοι πάνυ ἥσσαν πονέουσιν. Ἦν δὲ ἐπὶ κεφαλὴν ἴῃ τὸ ἔμβρυον, ἢ κεφαλὴ πρῶτον ἕξω χωρέει, ἔπειτα τᾶλλα μέλα ἐπόμενα, ὕστατος δὲ ὁ ὀμφαλός· ἐκ δὲ τοῦ ὀμφαλοῦ τὸ χορίον τεταμένον ἐστίν. Μετὰ δὲ ταῦτα ὕδρωψ ἔρχεται αἱματώδης ἀπὸ τε τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ ἄλλου σώματος, ἀποκριθεὶς ὑπὸ βίης τε καὶ πόνου καὶ θερμῆς, καὶ ὁδὸν ἀφηγήσατο τῇ τῶν λοχίων καθάρσει· μετὰ δὲ τὴν ἕξοδον τοῦ ἰχώρος ἡ καθαρσις γίνεται χρόνον τὸν πρόσθεν εἰρημένον. Καὶ οἱ τε μαζοὶ καὶ τᾶλλα μέλα ὁκόσα ὑγρότερα ἐστί, καταρρήγνυνται τῶν γυναικῶν, ἥκιστα μὲν ἐν τῷ πρώτῳ τόκῳ, ἔπειτα δὲ, ὡς ἂν πλειόνων πειρέωνται τόκων, ἔτι μᾶλλον καταρρήγνυνται διακενουμένων τῶν φλεβῶν ὑπὸ τῆς καθάρσεως τῶν λοχίων. Ταῦτα δὲ μοι ἐς τοῦτο εἴρηται.

31.1

31. Δίδυμα δὲ γίνεται ἀφ' ἑνὸς λαγνεύματος οὕτως· ἔχουσιν αἱ μητραι κόλπους συχνούς καὶ γαμψούς, τοὺς μὲν τηλοτέρῳ, τοὺς δὲ πλησιαιτέρῳ τοῦ αἰδοίου· καὶ τὰ πουλύγονα τῶν ζώων πλείους ἔχει κόλπους τῶν ὀλίγα κυεόντων· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ πρόβατα, θηρία τε καὶ ὄρνεα. Ὅταν δὲ ἡ γονὴ τύχῃ σχισθεῖσα εἰς δύο κόλπους ἀφικομένη καὶ αἱ μητραι δέξωνται τὴν γονὴν, καὶ τοῖν κόλποιν μηδέτερος ἐς τὸν ἕτερον χαλάσῃ, χωρισθεῖσα δὴ ἐν ἑκατέρῳ κόλπῳ ὑμενοῦται καὶ ζωοῦται τῷ αὐτῷ τρόπῳ ὥπερ καὶ τὸ ἐν εἴρηται. Ὅτι δὲ ἀφ' ἑνὸς λαγνεύματος δίδυμα γίνεται ἱστόριον τόδε ἐστί, κύων καὶ ὕς καὶ ἄλλα ζῶα ὅσα ἀφ' ἑνὸς λαγνεύματος τίκτει καὶ δύο καὶ πλείονα, καὶ ἕκαστον τῶν ζώων ἐν τῇσι μήτηρσιν ἐν κόλπῳ καὶ ὑμένι ἐστί, καὶ ταῦτα αὐτοὶ ὀρέομεν γινόμενα, καὶ ταῦτα τίκτει τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ πάντα ὡς ἐπιτοπλεῖστον. Ὡδε

δὲ καὶ τῇ γυναικὶ ἀπὸ μιῆς μίξις γινόμενα τὰ παιδία ἐκάτερον ἐν κόλπῳ καὶ χορίῳ ἐστὶ, καὶ τίκτει τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ ἀμφοτέρω, καὶ πρότερον θάτερον χωρεῖ ἔξω καὶ τὸ χορίον αὐτοῦ. Ὅτι δὲ θῆλυ καὶ ἄρσεν δίδυμα γίνεται, φημὶ ἐν τῇ γυναικὶ καὶ ἐν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἐν παντὶ ζῳῷ ἐκάστῳ γονῆς ἐνεῖναι καὶ ἀσθενέστερον καὶ ἰσχυρότερον· καὶ οὐκ ἐς ἅπαξ χωρεῖ ἡ γονή, ἀλλὰ καὶ ἐς δις καὶ τρίς ἀποβράσσεται· καὶ οὐκ ἀνυστὸν αἰεὶ ὁμοίως εἶναι πᾶν ἰσχυρὸν, τό τε πρόσθεν ἐξιὼν καὶ τὸ ὕστερον. Ἐς ὁκότερον ἂν οὖν τῶν κόλπων τύχη ἡ γονὴ παχυτέρη καὶ ἰσχυροτέρη ἐσιοῦσα, κεῖθι ἄρσεν γίνεται· ἐς ὁκότερον δ' αὖ ὑγροτέρη καὶ ἀσθενεστέρα, κεῖθι θῆλυ γίνεται· ἣν δ' ἐς ἄμφω ἰσχυρὴ ἐσέλθῃ, ἄμφω ἄρσενα γίνεται· ἣν δὲ ἀσθενὴς ἐς ἄμφω, ἄμφω θήλεα γίνεται. Οὗτος ὁ λόγος ὧδε εἰρημένος ἅπας τέλος ἔχει.